

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ตามที่ได้มีการศึกษาเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในวิธีพิจารณาคดีปกครองไทย ซึ่งประกอบไปด้วยหลักและทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง ไม่ว่าจะเป็นหลักการประกันความคงอยู่และความศักดิ์สิทธิ์ของหลักการควบคุมความชอบด้วยกฎหมาย (Garantie de l'existence d'un contrôle légalité) หลักการฟังความทุกฝ่าย (le principe du contradictoire) หลักความประสงฆ์ของคู่ความ หลักความไม่เปลี่ยนแปลงของรูปคดี (le principe de l'immutabilité du litige) หลักเกณฑ์ทั่วไปที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในวิธีพิจารณาคดีปกครองฝรั่งเศส วิธีพิจารณาคดีปกครองเยอรมัน ข้อพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับเงื่อนไขของการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีแพ่งและกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตลอดจนได้มีการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาอันเกิดจากการที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ไม่ได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในเรื่องที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องไว้ ทำให้เกิดเป็นปัญหาช่องว่างของกฎหมายขึ้นนั้น มีบทสรุปและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 บทสรุป

กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง คือ กฎเกณฑ์ทั้งหมดที่ใช้บังคับกับการดำเนินคดีในศาลปกครอง ซึ่งเป็นการวางหลักเกณฑ์สำหรับตุลาการในการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีและสำหรับคู่กรณีในการดำเนินคดี โดยกฎหมายวิธีพิจารณาคดีในแต่ละประเภะนั้น มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในกระบวนการยุติธรรมพร้อมทั้งเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริง และตรวจสอบเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน ทั้งนี้ เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาการใช้อำนาจตามอำเภอใจของตุลาการและปัญหาการดำเนินคดีของคู่กรณี แม้ด้วยแนวคิดและความเป็นมาของวิธีพิจารณาคดีแพ่งและวิธีพิจารณาคดีปกครองจะมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีแพ่งถือเป็นเครื่องมือหรือวิธีการเยียวยาแก้ไขความเสียหายหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการที่เอกชนมีความสัมพันธ์กันในทางแพ่ง โดยการให้สิทธิเท่าเทียมกันในการต่อสู้คดีระหว่างคู่ความที่เป็นเอกชนทั้งสองฝ่าย และการจัดสรรการแบ่งอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีระหว่าง

คู่ความกับศาล ซึ่งบทบาทของศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งนี้ จึงต้องวางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด คู่ความแต่ละฝ่ายมีหน้าที่ที่จะต้องรักษาผลประโยชน์ของตนเอง อย่างไรก็ตาม ในคดีที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพของสังคมส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานะของคู่ความในคดีที่มีฐานะแตกต่างกันอย่างเช่นในคดีแรงงาน คดีผู้บริโภค บทบาทของศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเหล่านั้นจะมีเพิ่มขึ้น โดยศาลจะเข้ามามีบทบาทในการควบคุมกระบวนการพิจารณาคดีตั้งแต่ชั้นเริ่มต้นการฟ้องคดีต่อศาล การกำหนดขอบเขตสาระสำคัญอันเป็นมูลเหตุแห่งคดี เป็นต้น

ส่วนแนวความคิดของกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองนั้น ถือเป็นมาตรการหรือวิธีการของศาลในการดำเนินการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และจากการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง โดยเหตุที่ลักษณะของคู่กรณีในคดีปกครองนั้น ส่วนใหญ่แล้วฝ่ายหนึ่งมักจะได้แก่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นผู้ที่ใช้อำนาจปกครองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของมหาชนเป็นสำคัญ ในขณะที่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นเอกชน ผู้อยู่ภายใต้อำนาจปกครองดังกล่าว คู่กรณีทั้งสองฝ่ายจึงมีฐานะและสถานะภาพที่ไม่เท่าเทียมกันทำนองเดียวกับคดีแรงงานและคดีผู้บริโภค บทบาทของศาลปกครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองจึงมีทั้งในส่วนที่ทำการควบคุมกระบวนการพิจารณาและการแสวงหาข้อเท็จจริง จากแนวความคิดที่แตกต่างกันดังกล่าว จึงส่งผลให้กฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครองมีลักษณะที่เป็นเอกเทศและไม่อาจมีลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีแพ่งซึ่งบังคับใช้กับคดีแพ่งทั่วไป อย่างไรก็ตาม ลักษณะความเป็นเอกเทศหรือความต่างของกฎหมายวิธีพิจารณาความดังกล่าว ก็ไม่ได้หมายความว่ากฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองจะต้องมีลักษณะที่ตรงกันข้ามกับกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีแพ่ง เนื่องจากศาลปกครองเป็นกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่มีการจัดตั้งศาลยุติธรรม แนวคิดหรือหลักในกฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่งบางประการจึงได้ถูกพัฒนาจนกลายเป็นวิธีพิจารณาความทั่วไปที่ศาลทุกศาลจะต้องนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับวิธีพิจารณาคดีของตน เช่นกรณีของหลักความไม่เปลี่ยนแปลงของรูปคดีถือเป็นหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีแพ่งก็ตาม แต่หลักการดังกล่าวก็ถือเป็นหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความทั่วไปที่ศาลปกครองจะต้องนำมาพิจารณาและปรับใช้ในคดีปกครองด้วย อย่างไรก็ตาม ในการปรับใช้หลักความไม่เปลี่ยนแปลงของรูปคดีในคดีปกครอง จะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าการนำมาปรับใช้นั้นจะต้องไม่ขัดแย้งกับวิธีพิจารณาคดีปกครอง รวมถึงสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาในบทที่แล้วว่าสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในวิธีพิจารณาคดีปกครองไทยที่สำคัญ คือ การที่ไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าว ซึ่งเมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแล้ว จะเห็นได้ว่ามีบทบัญญัติเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 179 มาตรา 180 และมาตรา 181 ในส่วนของวิธีพิจารณาคดีที่มีความสัมพันธ์

เกี่ยวกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานะของกลุ่มความในคดีที่มีฐานะแตกต่างกัน อย่างเช่นในคดีแรงงาน แม้จะไม่ได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในเรื่องที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องไว้ โดยเฉพาะก็ตาม แต่โดยที่มาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 กำหนดให้มีการนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลแรงงานโดยอนุโลม ในวิธีพิจารณาคดีแรงงานจึงมีการนำเอาหลักเกณฑ์การแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องตามประมวลกฎหมายดังกล่าวมาปรับใช้ เช่นในคดีแรงงานไม่มีการชี้สองสถาน เพราะการกำหนดประเด็นข้อพิพาทและกำหนดวันสืบพยานเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ.2522 ซึ่งบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ฉะนั้น คำร้องขอแก้ไขคำฟ้องจึงต้องยื่นก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 839/2545) เป็นต้น ในคดีผู้บริโภครู้กันกัน มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 กำหนดให้กระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภคให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ส่วนในวิธีพิจารณาคดีปกครองเยอรมันนั้น ได้มีบทบัญญัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องไว้ในมาตรา 91 วรรคสาม และมาตรา 124 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความในศาลปกครองเยอรมัน (Verwaltungsgerichtsordnung เรียกโดยย่อว่า VwGO) และในวิธีพิจารณาคดีปกครองฝรั่งเศส ก็ได้บัญญัติไว้ในมาตรา R 411-1 แห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ค.ศ. 2001 (Code des la justice administrative) อย่างไรก็ตามเมื่อได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักเกณฑ์ทั่วไปที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในวิธีพิจารณาคดีปกครองดังกล่าวแล้ว เห็นได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในวิธีพิจารณาคดีปกครองเยอรมันนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับที่ใช้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งอาจเป็นเพราะระบบของศาลปกครองเยอรมันนั้นเป็นระบบศาลที่มีความมุ่งหมายในการคุ้มครองสิทธิของปัจเจกบุคคล เช่นเดียวกับคดีแพ่ง สำหรับวิธีพิจารณาคดีปกครองฝรั่งเศสซึ่งเป็นต้นแบบของวิธีพิจารณาคดีปกครองไทย จะเห็นได้ว่าการนำหลักเกณฑ์ในเรื่องเหตุที่จะใช้อ้างในการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง (cas d'ouverture) เหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายภายนอก (l'illégalité externe) และเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายภายใน (l'illégalité interne) มาปรับใช้ในการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี แต่โดยที่ศาลปกครองไทยนั้น มีการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งมีระยะเวลาไม่นานนัก ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินคดีปกครองของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงยังไม่ชัดเจน และโดยที่ในการพิจารณาแบ่งแยกเหตุในการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองออกเป็นเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายภายนอกหรือเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายภายในนั้น จำต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในทางวิชาการ

เป็นอย่างมาก ทั้งนิติกรรมทางปกครองที่ผู้ฟ้องคดีนำมายื่นฟ้องต่อศาลอาจมีเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายได้หลายประการ ประกอบกับลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งในวิธีพิจารณาคดีปกครอง คือ หลักความเรียบง่ายในการดำเนินคดี อันแสดงให้เห็นได้จากการที่บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองบัญญัติให้ผู้ฟ้องคดีสามารถดำเนินคดีในศาลปกครองได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งทนายความดังเช่นคดีทั่วไป ดังนั้น หลักเกณฑ์ในการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครองจึงควรที่จะมีความเรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อน หรือยากต่อการทำความเข้าใจของผู้ฟ้องคดี อันจะเป็นการสร้างภาระให้กับผู้ฟ้องคดีจนเกินสมควร ด้วยเหตุนี้ จึงยังไม่สมควรที่จะนำเอาหลักเกณฑ์การแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในวิธีพิจารณาคดีปกครองฝรั่งเศสมาปรับใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครองไทย

นอกจากนั้นแล้ว จากการที่ได้ศึกษาบทบาทของศาลยุติธรรมและศาลปกครองในชั้นเริ่มต้นคดีนั้น จะเห็นได้ว่าตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความของศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีข้อพิพาทระหว่างคู่ความในคดีที่มีสถานะแตกต่างกัน เช่น ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแรงงาน คดีผู้บริโภค คดีปกครอง ต่างได้มีการกำหนดให้ศาลและเจ้าหน้าที่ของศาลในการให้ความช่วยเหลือคู่ความโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการฟ้องคดีต่อศาล โดยมาตรา 45 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 กำหนดให้สำนักงานศาลปกครองให้คำแนะนำแก่ผู้ฟ้องคดี ในกรณีที่คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีมีรายการไม่ครบถ้วน ไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องให้ถูกต้อง และตามข้อ 37 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 กำหนดให้ศาลปกครองโดยตุลาการเจ้าของสำนวนมีอำนาจในการตรวจพิจารณาคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี ถ้าเห็นว่าเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้ ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไข หากศาลปกครองสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่ในชั้นเริ่มต้นคดีแล้ว ย่อมจะทำให้คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีมีเนื้อหาสาระสำคัญที่สมบูรณ์ครบถ้วน ไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในภายหลัง ซึ่งจะเป็นการสะดวกต่อการกำหนดประเด็นและข้อพิพาทในการวินิจฉัยของศาลปกครอง อย่างไรก็ตาม บทบาทของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองในชั้นเริ่มต้นคดีนั้น ควรจำกัดอยู่ภายใต้กรอบหลักความประสงค์ของคู่ความเป็นสำคัญ และการให้คำแนะนำดังกล่าวไม่ควรถึงขนาดที่เป็นการชี้ขาดข้อพิพาทหรือผลแพ้ชนะคดี และจากการศึกษาหลักเกณฑ์ทั่วไปที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของโจทก์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พร้อมทั้งแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา และแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่ผ่านมา แม้จะปรากฏว่าศาลปกครองไทยได้ยอมรับหลักการในการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมด้วยเช่นเดียวกับ

การแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในคดีแพ่งก็ตาม แต่โดยที่การมีผลบังคับใช้ในเรื่องดังกล่าวนี้ คงกล่าวอ้างได้แต่เฉพาะผู้เกี่ยวข้องในคดีหรืออย่างมากที่สุด คือ การมีผลใช้บังคับกับตุลาการในศาลปกครองเท่านั้น ในทางกลับกันตัวผู้ฟ้องคดีเองซึ่งเป็นผู้มีสิทธิโดยแท้ในการที่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องหรือเปลี่ยนแปลงคำฟ้อง กลับไม่อาจสามารถทราบได้แน่ชัดถึงสิทธิดังกล่าวว่าตนเองสามารถที่จะแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องได้หรือไม่ และเพียงใด การที่ไม่มีบทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร ในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในวิธีพิจารณาคดีปกครองที่ชัดเจน ย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีในการดำเนินคดีปกครอง รวมทั้งส่งผลกระทบต่อศาลปกครองเองในการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงสมควรที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ว่าด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในวิธีพิจารณาคดีปกครองไทยแล้ว พบว่า ปัญหาที่สำคัญเกิดจากการที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหากรณีที่มีช่องว่างของกฎหมายเกิดขึ้น จึงขอเสนอให้มีการบัญญัติเพิ่มเติมตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 หมวด 4 วิธีพิจารณาคดีปกครอง ส่วนที่ 1 การฟ้องคดีปกครอง โดยเพิ่มเติมเป็นมาตรา 45/2 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ความว่า

“มาตรา 45/2 เมื่อศาลปกครองมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องต่อศาลปกครองได้ โดยคำฟ้องเพิ่มเติมนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ และจะต้องยื่นต่อศาลก่อนวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง เว้นแต่มีเหตุอันสมควรที่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องได้ก่อนเวลาดังกล่าว หรือเป็นการขอแก้ไขในเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือผิดหลงเล็กน้อย

การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องได้นั้น จะต้องมีการส่งสำเนาคำฟ้องเพิ่มเติมให้แก่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้าภายในเวลาอันสมควร และคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องมีโอกาสนั้นที่จะได้ตรวจโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานหักล้างข้อหาหรือข้อต่อสู้ใหม่

คำสั่งศาลที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องให้เป็นที่สุด”

และจากการที่ได้มีการเสนอขอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายในเรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อให้ศาลปกครองสามารถ นำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้ในการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอเสนอแนวทางในการปรับใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว โดยในการพิจารณาว่าคำฟ้องเพิ่มเติมเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมและพอที่ศาลปกครองจะรวม การพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้หรือไม่นั้น ควรพิจารณาถึงภาพรวมของคดีทั้งหมด รวมทั้งผลกระทบที่ผู้ฟ้องคดีอาจได้รับจากการที่ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเพิ่มเติมดังกล่าว ไว้พิจารณา ซึ่งไม่ควรที่จะเคร่งครัดเหมือนเช่นคดีแพ่งทั่วไป เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีพิจารณา คดีปกครองและลักษณะของคดีปกครองที่มุ่งให้เกิดความสมดุลในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนจากการใช้อำนาจอรัฐและการดำเนินงานของรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะ